

ಸಮುದ್ರ ಮಥನ

ಅಮೂಲ್ಯ ಮಾಹಿತಿಯ ಕಣಜ

‘ಕಪ್ಪು ಕೇಶಕದ ಸುಜ್ಜಲು, ಅಂಟುವಾಳದ ನಂಟು’ (ಮೇ 23, ವಿನು ಗಂಗಿ) ಲೇಖನ, ಅಂಟುವಾಳ ಹಾಗೂ ಸುಜ್ಜಲು ಮರದ ಹಲವು ಉಪಯುಕ್ತ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಅಂಟುವಾಳ, ಸೀಗೆ ಪುಡಿ ಹಾಗೂ ಸುಜ್ಜಲು ಪುಡಿಯನ್ನು

ಸಮವಾಗಿ ಬೆರೆಸಿ ತಲೆಕೂದಲನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಲು ನನ್ನ ಅಮ್ಮ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿ ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ನೆನಪಿದೆ. 70 ವರ್ಷವಾದರೂ ಅವರ ಕೂದಲು ರೇಷಿಮೆಯಂತೆ ನಯವಾಗಿ ಹೊಳಪಾಗಿತ್ತು. ಇಂದಿನವರು ಇಂತಹ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಬೇಕು. ಈ ಮರಗಳು ಅಳಿವಿನಂಚಿಗೆ ಬಾರದಿರುವುದು ಸಂತಸದ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಎಲ್ಲರದ್ದು.

—ವಸುಧಾ ಜೈಶಂಕರ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಸುಂದರ ಶೈಲಿಯ ‘ಮರಗಳ ಕಥೆ’

‘ಅಮೂಲ್ಯ ಹಸಿರು ಗಣಿ’ (ಮೇ 16, ವಿನು ಗಂಗಿ) ಮರದ ಚಿತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಅದನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿರುವ ರೀತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಮರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಲೇಖನಗಳು, ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಹೊಸ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಓದುಗರ

ಮುಂದೆ ತೆರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಮರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಸರಳವಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಶೈಲಿ ಇಷ್ಟವಾಯಿತು.

—ಬಿ.ವಿ. ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಸೊಗಸಾದ ಚಿತ್ರಗಳು

‘ಹೂಗಳ ಲೋಕದಿಂದ ಹಕ್ಕಿಗಳತ್ತ...’ (ಮೇ 23, ಕೃಷ್ಣ ಶಿರೂರ) ಚಿತ್ರಪಟ ಕಥನ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಓದಿ ಸಂತಸಪಟ್ಟೆ. ಚಿತ್ರಗಳು ಸೊಗಸಾಗಿವೆ. ವಿಶ್ರಾಂತ ಜೀವನ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಡೆಸಲು ಇಂಥ ಹವ್ಯಾಸಗಳು ಸಹಾಯಕ.

—ದಾನಪ್ಪ ಚಿಚಗಂಡಿ

ಒಳನೋಟ ನೀಡುವ ‘ವಿಚಾರ ಲಹರಿ’

‘ವಚನಕಾರರ ಹೂದೋಟ’ (ಮೇ 16, ಜಿ.ವಿ. ಆನಂದಮೂರ್ತಿ) ‘ವಿಚಾರ ಲಹರಿ’ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಡಿನ ವಚನಧರ್ಮ ವಿಭಿನ್ನ. ಬಸವಣ್ಣ ಮನವತಾವಾದಿ, ವಿಚಾರವಾದಿ, ಸಮತಾವಾದಿ. ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲದಂಥ ವಚನಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ.

ತಾನು ಹಿರಿಯವ, ನಾಯಕ ಎಂದು ಬೀಗದೆ ತಾನು ಚಿಕ್ಕವರಿಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕವ ಎಂದು ಸಾರಿದ ಮಹಾನುಭಾವ. ಜಾತಿ, ಕುಲ, ಮೇಲು-ಕೀಳು ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಬೇರೂರಿಸಿ ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಮಾನವತಾವಾದಿ. ಇದನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದ.

—ಗಂಗಾಧೇವಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮಹಿಳಾ ಶೋಷಣೆಯ ರೂಪಗಳು

‘ಹೆಣ್ಣು; ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕಣ್ಣು’ (ಮೇ 23, ಸಿ.ಜಿ. ಮಂಜುಳಾ) ಮುಖಪುಟ ಲೇಖನ ಓದಿ ಕೆಲ ಹೊತ್ತು ಕೈಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಚೈತನ್ಯ ಉಡುಗಿ ಹೋದಂತೆನಿಸಿತು. ಕುತೂಹಲದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗುವುದು ಸಮಾಜದ ಅನಾರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಸಾಲುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಲೇಖನ ಈ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜಕೀಯ ಬೆರೆತ ಮಹಿಳಾ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದೆ. ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನಾಲ್ಕನೇ ಸ್ತಂಭ ಎನ್ನುವುದೇ ಮರೆತುಹೋದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ‘ಸುಧಾ’ ತನ್ನ ಹಿರಿಮೆ ಮೆರೆದಿದೆ.

—ವಿನು ಗಂಗಿ

ಅಳಿವು-ಉಳಿವು

‘ಕರಿಯುವ ನಿರಿಗೆ...’ (ಮೇ 02, ಕೋಡಿಬೆಟ್ಟು ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ) ಹೆಣ್ಣು ಜಂಗಮ; ಗಂಡು ಸ್ವಾವರ! (ಜಂಗಮಕ್ಕಳಿವಿಲ್ಲ, ಸ್ವಾವರಕ್ಕಳಿವಿಲ್ಲ) ಜಗದ ಜಂಗಮವೆ, ಕಾಲಕ್ಕೆ ‘ನಮಃ(ಃ)’ ಎನ್ನೋಣ!

—ಸಿಷಿಕೆ, ಮೈಸೂರು

ಸ್ತೋಪಜ್ಜತೆಗೆ ಸೋಲದವರುಂಟೆ?

‘ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಬುದ್ಧನಾದ ಆ ಮಹಾರಾತ್ರಿ...’ (ಮೇ 23, ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ) ಸಕಾಲಿಕ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಬರಹ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ನಾಟಕಗಳ ಸ್ತೋಪಜ್ಜತೆಗೆ ಮನಸೋಲದಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಬರಹ ಆ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ನುಡಿತಲಕ. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಓದಿನತ್ತ ಸೆಳೆಯಲು ಇಂತಹ ಬರಹಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಬೇಕಾಗಿವೆ.

—ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು

ಈ ಬರಹ, ಕುವೆಂಪುರವರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಜಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಅವರ

ವಿದ್ವತ್ತನ್ನೂ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸುವಂತಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಚಿಂಪಕಮಾಲಾ ಅವರ ‘ಬೆಳುದಿಂಗಳ ರಾಯಭಾರಿ’ಯಲ್ಲಿನ ಬುದ್ಧನ ಕುರಿತ ವಿಚಾರ ಲಹರಿ ಪೂರಕವಾದುದು; ಚೇತೋಹಾರಿಯಾದುದು.

— ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಗಾಯತ್ರಿ

ಹೃದಯಂಗಮ ನಿರೂಪಣೆ

ಬುದ್ಧನ ಆಕರ್ಷಕ ಚಿತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಬರಹ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮೂಡಿದೆ. ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನ ಮಾನಸಿಕ ತಳಮಳವನ್ನು ಕುವೆಂಪುರವರು ಹೃದಯಂಗಮ ನಿರೂಪಣೆಯ ಮೂಲಕ ಓದುಗರ ಹೃದಯ ಮುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಕುವೆಂಪುರವರ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಮಗೂ ಓದಿಸಿದ್ದರು. ಆ ನೆನಪುಗಳು ಮರುಕಳಿಸಿದವು. ಇಂಥ ಸುಂದರ ಲೇಖನಗಳ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ‘ಸುಧೆ’ಯನ್ನು ‘ಸುಧಾ’ ಹರಿಸುತ್ತಿರಲಿ.

—ಕಮಲಾದೇವಿ ರಾಜಶೇಖರ ಹಳ್ಳೂರ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಅಚ್ಚರಿಯ ಕೀಟಲೋಕ

‘ಮಳೆ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವ ಮರ ಜಿರಲೆ’ (ಮೇ 23, ಫಾಲ್ಗುಣ ಗೌಡ ಅಚವೆ) ‘ಕೀಟಜಗತ್ತು’ ಲೇಖನ ಇಷ್ಟವಾಯಿತು. ಕಾಡಿನ ಮೂಲೆಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಬರುವ ಈ ಮರ ಜಿರಲೆಗಳ ಕೂಗು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಎಂದೆನಿಸಿದರೂ ಮಳೆಗಾಗಿ ಇವು ಕೂಗುವ ಪರಿ ಅಚ್ಚರಿ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಲೇಖನ, ಅನುಭವದಿಂದ ಕಂಡುಕೊಂಡ ನಿಸರ್ಗ ಸತ್ಯ. ಇಂತಹ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಜೀವಿಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಉಳಿವಿಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲವೇ!

—ನಾಗರಾಜ ಬಿ.ನಾಯ್ಕ, ಕುಮಟಾ